

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 25.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejeman mesečno K 1-70

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna petlitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna petlitvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izveniš nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Karteli in avstrijska vlada.

Poleg ustavnih vladarjev v naših državah ima svet še drugo vrsto denarnih kraljev in denarnih mogotcev, in ti so kartelisti, ki obvladajo danes ves svetovni trg. Nasilja in krutosti samoderžev, absolutnih vladarjev, o katerih nam zgodovina pripoveduje, se ne dajo niti od daleč primerjati z brezsrčnostjo in hladnostjo, s katero tišče ti moške vso človeško družbo v svojih krempljih. Proti samovoljnosti tiranov so imeli ljudje svoj čas vsaj kakšno orožje v roki, če ni bilo od drugod nobene pomoči, so prišli za meče, proti tem denarnim kraljem pa je danes ljudstvo popolnoma zvezano in nima orožja, s katerim bi se iztrgalo iz jeklenih okov kapitalizma.

Milijoni in milijoni ljudstva stradajo, hiraljo, z obupom v očeh prenašajo pezo življenja in siromasčine, cele množice delavskih stanov si s prisluženi novci komaj in komaj ohranijo življenje v boju za obstanek, a za vse to je kartelist gluhi in nem, njega vsa ta stvar ne gane in vznemirja, njemu plavajo pred očmi samo ogromni dobički in zlati zakladi, ki mu jih prinašajo njegova podjetja. Nobena vojska ni še zadala in provzročila človeštvu toliko škode in reve in pomanjkanja, kakor ga prinašajo karteli.

Vemo dobro, tudi veletrgovina in veleobrt je potrebna; koliko zaslužka in prilike za delo nudi ista delavskim slojem! Tudi veletrgovca in veleobrtnika mora zahtevati za svoje delo in svoj trud pošteno plačilo; a to se mora zgoditi v pravi meri in ne na škodo javnega blaga in skupnosti. To pa, kar se danes godi, je vnebovpijoče oderuštvo in izsesavanje ljudstva. Premog, železo, petrolej, pivo, spirit, sladkor, kava, skoraj je ni stvari, ki služi vsakdanji potrebi, da je nimajo kartelisti v rokah. Kartelisti vlečejo čisto mirno po 20 do 40 odstotkov velike obresti od svojega kapitala, noben las se jim ne skrivi, da, še čudno, da jim oblast za to še kakih procentov ne da, ljudstvo pa demonstira in vpije po ulicah zoper draginjo, kakor bi to kaj izdalo!

Včeraj je prišlo to vprašanje tudi v poslansko zbornico na Dunaju. Med draginjskimi predlogi, ki jih je sprejel v jeseni draginjski odsek in jih sedaj

zbornica razpravlja, je tudi par predlogov, ki se pečajo s karteli. Predlogi pravijo, naj vlada študira vprašanje monopoliziranja trgovine z železom, sladkorjem, petrolejem, premogom, spiritom itd. in naj toliko časa, dokler se ne sklene kartelni zakon, z odtegnitvijo raznih udobnosti proti oderuštvo kartelov nastopa.

Vlada ima veliko moč in ko bi sama ne trepetala pred karteli, bi čisto lahko zlomila kartelom tilnik. Ko bi vlada znižala colnino na tiste stvari, pri katerih najbolj avstrijski karteli s pretiranimi cenami ljudstvo tlačijo, in bi dobili ljudje te stvari po nižjih cenah iz tujine, bi začel kmalu drugačen veter veti. Tega pa vlada noče; vsaj tak vtis smo dobili pri govoru, katerega je včeraj imel ob tej priliki v zbornici trgovinski minister dr. plem. Rösler.

Povedal je, da vlada ne more colnine, ki pri nekaterih stvareh res dviga ceno našim izdelkom, kar tako odpraviti, zato ker je navezana na Ogrsko. Ta vzrok je seveda prazen, ker ljudstvo na Ogrskem trpi ravno tako pod našimi karteli, kakor mi sami. Bilo bi naravnost neverjetno, da bi se Ogrji branili znižanju ali pa odpravi colnine na tiste stvari, katerih pretirano ceno sami bridko občutijo. Nadalje se je izgovarjal, da bi po odpravi colnine preplavili našo državo tuji, veliko cenejši izdelki, ki bi našo damačo obrt uničili. Tega seveda noben pameten človek ne namerava, pač se pa hoče tem potom samo kartele prisiliti, da od pretiranih cen odnehajo. Če morejo tuje države te stvari cenejše izdelovati in z manjšimi dobički delati, zakaj bi tega ne mogla avstrijska veleobrt. Nazadnje je še dostavil, da je kartelno vprašanje silno težka in zamotana zadeva, da kartelnega zakona še nikjer nimajo in se zato vlada ne more odločiti, da bi sama brez sporazuma z drugimi državami to težko vprašanje rešila. Imenitno! Česar nimajo druge države, tega tudi Avstrija ne sme imeti. Če smo v drugih stvareh zaostali za drugimi državami, naj pa še v kartelni zakonodaji.

Govor trgovinskega ministra je napravil vtis, da vlada noče kartelnega zakona, ker se boji veletrgovcev in veleindustrije. Namesto da bi se tega lotila, je sklicala na Dunaj neko enketo, h kateri je poklicala razne zastopnike kartelov, kinaj bi sami vsak svoje mnenje povedali. To je, kakor bi poslal

zajca v zelnik in lisico v kurnik. Na vlado pritiska samo ob sebi umevno ves avstrijski kapitalizem in zato se tako obnaša, ali kljub temu bodo ostali ti krči kapitalističnega sveta brezuspešni. Boj proti kartelom je začel ljudstvu že tako v kri in meso, da prej ne odneha, da se stvar uredi. Če ima oblast povsod svojo roko zraven in se vtika in kaznuje najmanjše stvari, ki nimajo nobenega pomena za javni blagor, bo prisiljena tudi tukaj vmes poseči, kjer se gre za blagor milijonov prebivalstva.

Občinski svet ljubljanski.

Seja dne 6. marca 1912.

Župan naznani 37 samostalnih predlogov.

Dimnik poroča o razširjenju 1. mestne deške ljudske šole v šestrazrednico. Brez debate soglasno sprejeto.

Isti poroča o predlogu c. kr. mestnega šolskega sveta, naj bi se ubožni šolski mladini dal za jutro. Magistrat meni, da je to neizvedljivo. Odsek je istega mnenja. Naj se odkloni.

Kristan izjavi, da je ta predlog nerazumljiv. (Štefe: Siti proti lačnim!) Predlaga, naj se stvar vrne odseku, da jo proučuje. (Dobrokljici pri S. L. S.)

Dimnik se temu predlogu akomodira. Predlog Kristanov se soglasno sprejme.

Pippenbacher poroča o prošnji kuratorija dekliškega liceja, naj se sistemizira služba učitelja francoščine in nemščine na tem zavodu. Odsek je mnenja, da je boljše, če se sistemizira mesto učitelja s francoščino in slovenščino.

Dr. Detela izjavi, da kuratorij pač sam najbolj vé, kakšnega učitelja potrebuje. Naj se ugotovi kuratoriju vsaj v toliko, da se sistemizira mesto učitelja s francoščino in slovenščino ali pa s francoščino in nemščino s slovenskim učnim jezikom.

Poročevalec vztraja na svojem predlogu in pravi, da je učna moč, ki je v zmislu odsekov predloga vzposobljena, že na razpolago. (Dr. Zajec: Imate že izbrane!) Štefe: Pippenbacher je nekaj izklepetal, morate drugič dati take stvari bolj previdnemu poročevalcu. Župan: Take opazke opustite! Prosim, prosim, včeraj ste se pritoževali nad klci na galeriji, pa sem napravil red. Štefe: Tu pa ni galerija. Pippenbacher: Na take opazke ne odgovarjam. Štefe: Če bolj molčite, bolje je za Vas.)

Predlog dr. Detele se odkloni in se sprejme predlog odsekov.

Reisner poroča o prošnji skladišča Krisper & Tomazič, da se odpiše večja poraba vode. Naj se odpiše polovica, a izjemoma.

Soglasno sprejeto.

Isti poroča o prošnji vodstva Lichtenthurnskega zavoda za odpis večje porabe vode. Pravi, da je položaj enak kakor pri prvi zadevi. Naj se odpiše polovica.

Dr. Zajec pravi, da položaj ni isti. Lichtenthurnov zavod je humanitaren, ki ga je treba podpirati, kolikor se dá. Vrh tega pri skladišču porabo vode lažje kontrolirajo kakor v zavodu, kjer je toliko otrok. Predlaga, da se cela vsota odpiše.

Dr. Triller izjavi, da bo vedno v prid temu zavodu nastopal. V tej zadevi pa ne gre odpisati cele vsote, da se navadijo na vodo paziti. Bomo zavod lahko vdruživ bogato odškodovali.

Dr. Detela meni, naj se, ako je bila kaka zanikarnost kriva večje uporabe, določi rajši kazen 10 K.

Jeglič izjavi, da je o zadevi natančno informiran. Zavod ni prav nič kriv. Počila je vodovodna cev na njegovem zemljišču. Vodstvo je takoj poklicalo vodovodnega instalaterja, ki je moral dva dneva kopati, preden je našel tisto cev. Kazen bi bila tedaj krivična. Zavodu naj se cela vsota odpiše, posebno tudi z ozirom na to, da je humanitaren, saj šola okoli 500 sirot. Detela se govorniku pridruži.

Reisner izjavi, da so sestre same prosile za odpis polovice vsote. (Dr. Zajec: Potem pa to preje povejte! Kakšen poročevalec pa ste?)

Dr. Zajec: Če je res, da so sestre same za odpis polovice vode prosile, moram seveda svoj predlog umakniti. Za prihodnje pa bi poročevalca prosil, da pravilno poroča.

Predlog odseka se nato soglasno sprejme.

Reisner poroča o podaljšanju vodovoda in napravi vodnjaka in javnega napajališča na Opekarski cesti in Stranski poti, kakor je predlagal občinski svetnik Novak in baje, glasom dnevnega reda namreč, tudi Smole. Odsek se strinja s podaljšanjem in napravo vodnjaka, javno napajališče pa ni potrebno.

Smole izjavi, da se z odsekovim predlogom strinja.

Novak istotako izjavi, da se strinja, a obenem prosi, naj bi se dala k vodnjaku dva hrastova skafa na razpolago in naj se napravi ključ, kateri bi visel pri mitničarju. Govornik nato protestira, da se stvar ni

LISTEK.

H. Sienkiewicz:

V peščeni puščavi.

Prevedel dr. Leopold Lénard.

(Dalje.)

III.

Oba inženirja sta odpotovala drugo večera v Kairo, kjer sta hotela obiskati angleškega poslanika in se predstaviti egipčanskemu podkralju. Stanko je računal, da bosta za to potrebovala dva dni in pokazalo se je, da je uganil, kajti že tretjega dne zvečer je dobil od očeta iz Medinet sledečo brzojavko: »Šatori so pripravljeni. Odidita takoj, ko se prične počitnice. Hadigiju naroči, naj pove Fatmi, da nismo mogli zanjo doseči ničesar . . .« Enako brzojavko je prejela tudi gospodična Olivier, ki se je s pomočjo zamorke Dinah takoj pričela odpravljati na pot.

Sama misel je razveseljevala srca otrok. Toda naglo se je zgodilo nekaj, kar je prekrizalo vse načrte in bi moglo celo zadržati odhod. Istega dne, kot so se začele Stankove zimske počitnice in na predvečer odhoda je pilil gospodično Olivier, ko je popoldne po

obedu zaspala, na vrtu škorpion. Te strupene živali v Egiptu niso sicer zelo nevarne, vendar bi v tem slučaju pik zamogel imeti hude posledice. Škorpion je splezal po naslonjalu pletenega stola in pilil gospodično Olivier v vrat ravno, ko je dvignila glavo, in ga stlačila, ker je pa že poprej enkrat imela šen na obrazu, je nastala nevarnost, da se bolezen ponovi. Poklicali so takoj zdravnika, ki je pa prišel šele čez dve uri, ker je bil zaposlen drugje. Vrat in tudi obraz sta bila že zatekla, potem se je prikazala vročica z navadnimi znaki zastrupljenja. Zdravnik se je izrekel, da v teh razmerah ne more biti govora o potovanju ter je rekel bolnici, da mora v posteljo, vsled česar je otrokoma grozila nevarnost, da bosta doma morala prebiti božične počitnice. Nelki je treba šteti v pohvalo, da je zlasti v prvih trenutkih bolj mislila na bolezen svoje učiteljice, kakor pa na prijetnost v Medinet, ki so ji odšle. Na skrivaj samo jo je mučila misel, da nekaj tednov ne bo videla očeta. Stanko pa ni sprejel stvari s tako hladnokrvnostjo in je najprej brzojavil, potem pa vprašal s pismom, kaj naj stori. Odgovor je prišel šele čez dva dni. Rawlison se je najprej dogovoril z zdravnikom in ko je od njega zvedel, da je nevarnost za sedaj odstranjena in da samo z ozirom

na povrnitev šena ne dovoli gospodični Olivier oditi iz Port-Saida, je najprej preskrbel učiteljici varstvo in oskrb, potem je pa dovolil otrokom, da odpotujeta skupaj z Dinah. Ker pa Dinah vkljub vsej svoji ljubezni in skrbljivosti za Nelko si ni znala popolnoma nič pomagati v hotelih in na železnici, bi Stanko imel biti vodnik in blagajničar na potovanju. Lahko je razumeti, kako ponosen je bil na to vlogo in s kakšnim viteškim navdušenjem je obetal majhni Nelki, da ji las ne pade z glave, kakor da bi potovanje v Kairo in v Medinet v resnici bilo združeno z velikimi trudi in nevarnostmi.

Vse priprave so bile še poprej dovršene, torej sta otroka odšla še istega dne po prekupu do Izmaile, iz Izmaile pa po železnici v Kairo, kjer bi imela prenočiti in jutraj odpotovati v Medinet. Pri odhodu iz Izmaile sta videla jezero Timsah, katero je Stanko poznal že poprej, ker ga je gospod Tarkowski, ki se je v prostem času s strastjo vdal lov, vzel včasih s sabo na vodne ptice. Potem je šla pot ob Vadi-Tumilat ob kanalu sladke vode, ki gre od Nila do Izmaile in Sueza. Ta kanal so izkopali še pred suežkim, ker bi drugače delavci, zaposleni pri velikem delu Lessepsa, ne imeli pitne vode. Ta kanal je imel pa še druge dobre posledice.

Kraj, ki je bil poprej brezplodna puščava, se je obrastel nanovo, ko je zasumel čezenj mogočni in oživljajoči potok sladke vode. Na levi strani sta iz oken vagonov zagledala otroka širok pas zelenja, obstoječ iz travnikov, na katerih so se pasli konji, kamele in ovce in iz obdelanih polj, obsejanih s tursico, prosom, alfalo in drugimi vrstami žitnih rastlin. Nad bregom kanala je bilo videti raznovrstnih vodnjakov z velikimi kolesi, na katerih so bila obešena vedra, ali pa z navadnimi vrvmi, s katerimi so fellahi zajemali vodo in jo pridno razpeljavali po njivah ali pa vozili v sodčkih in vozičkih, katere so vlekli voli. Nad žitnim poljem so se zibali golobje in včasih se je dvignila iz njih cela četa prepelic. Ob bregu kanala so se sprehajali resni žrjavi in šorklje. V daljavi, nad glavnimi kočami fellahov so se dvigali venci daktilovih palm, kakor pernice za klobukom.

Na severni strani železnice se je pa raztezala popolna pustinja, toda nič podobna oni, ki je ležala na drugi strani suežkega kanala. Tam je izgledala, kakor ravno morsko dno, s katerega je odtekla voda in ostal samo še nakopičen pesek. Tu je pa pesek bil bolj rumen, kakor nasipan na velike kopice, pokrite ob straneh s kenami

Tujski promet v Dalmaciji. Na Dunaju se je vršilo v društvu »Avstrijskih državnih uradnikov« predavanje o tujem prometu v Dalmaciji. Iz tega predavanja posnamemo, da se je tujski promet v Dalmaciji od leta 1897. do leta 1910. podsestori. V Dubrovnik je prišlo leta 1897. okrog 2000 tujcev, leta 1910. pa jih je prišlo nad 20.000. Omenjalo se je, da bi bil promet še večji, če bi se dobila prenočišča oziroma stanovanja. Toda ravno v tem je v Dalmaciji veliko pomanjkanje. V Dubrovniku je sedaj le 28 gostiln in hotelov z 450 posteljami. Omenjalo se je še, da naj bi se večjo skrb posvečalo zlasti Zadru, Šibeniku in Splitu, ki so tudi važni za tujski promet. Za pospeševanje prometa s tujci naj bi se ustanovila avstrijska liga prijateljev Dalmacije.

Nov pravaški list. V Mitrovici izhaja joči »Hrvatski Branik« je prešel v pravaške roke.

Zopet nered v posmrtni zadrugi. Posmrtna zadruga »Zagreb« je predložila na zadnjem občnem zboru bilanco, ki izkazuje 29.000 kron dobička. Ta dobiček se je razdelil po 5% med razna društva, ki so dobila takoj denar izplačan, lep del denarja so si pa člani med seboj razdelili. Sedaj je pa prišlo trgovsko sodišče na to, da tistih 29.000 kron ni čisti dobiček, ampak denar, ki bi se ne smel razdeliti, pač pa hraniti, da bi se z njim izplačevale članom posmrtnice. Kako se stvar izteče, bomo poročali.

Obravnava proti Stjepanu Radiću se je pričela v torek pred osječkim sodiščem. Obtožen je, da je hotel ponižati kotarskega predstojnika Sokolića, da ga je osebno napadel in da je ljudstvo nagovarjal k uporabi proti oblastem. Sodna obravnava bo gotovo trajala več dni. O teku in izidu bomo poročali.

DRŽAVNI ZBOR.

Število rekrutov se ne bo zvišalo.

V parlamentarnih krogih se govori, da je vlada opustila svojo zahtevo, da bi se zvišalo število rekrutov. Ministrski predsednik grof Stürgkh je prišel do prepričanja, da bi predlog ne dobil v zbornici večine. Čehi so se baje že izrekli, da bi za tak predlog nikakor ne mogli glasovati.

OGRSKO MINISTRSTVO ODSTOPA.

Včeraj popoldne je sklical ministrski predsednik grof Khuen ministrski svet, v katerem je prišlo vojaško vprašanje še enkrat v razgovor. Danes sprejme cesar Khuena v avdijenci in jutri bo najbrže celo ministrstvo odstopilo; obenem se bo tudi ogrski parlament za toliko časa odgodil, da se to vprašanje uredi. Za enkrat so se torej Ogrji zmotili in njih nada, da dobe vojaštvo v svoje roke, se je izjalovila.

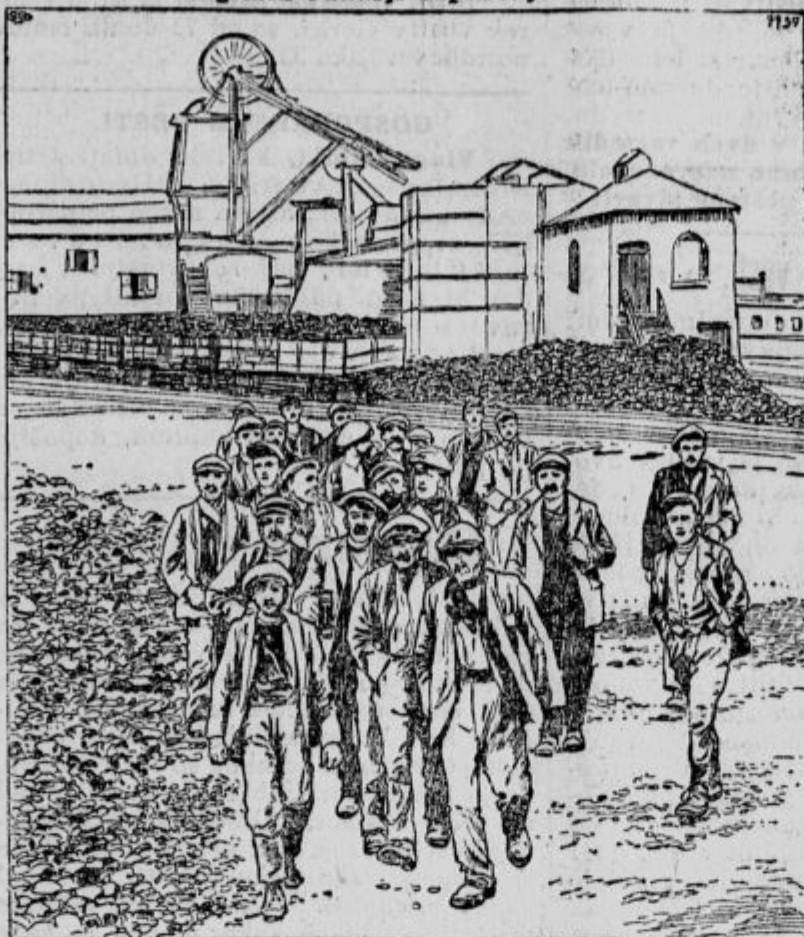
HUDE ANGLEŽINJE.

Na Angleškem se že nekaj let sem širi žensko gibanje za žensko volilno pravico v angleško zbornico. Takozvane sufragetke, ki so temu gibanju na čelu, so pa postale tako nasilne, da jih je začela vlada s silo preganjati. Pri zadnjih demonstracijah v Londonu je zaprla vlada 50 izmed njih in je naperila proti njim obtožbo zaradi hujšanja k uporabi. Policija je prišla tudi na to, da so sklenile napasti vse kraljeve gradove in muzeje in tam vse razbiti. Zato je vsa ta poslopja za nedoločen čas zaprla.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

K ŠTRAJKU NA ANGLEŠKEM.

Angleški rudarji zapuščajo delo.

Štajerske novice.

Š Sadovi liberalne vzgoje. Iz Vranskega se nam poroča: Na pustni torek so v Prekopi pri Vranskem »pokopali« fantje pusta. Pri tem so smešili cerkvene obrede pri pogrebi. Eden je nosil v nekem loncu vodo, drugi je prepeval za nosači cerkvene pesmi, zopet drugi so nosili goreče sveče itd. Fante, ki so pristali liberalne stranke, so naznanili sodišču in se bodo imeli zagovarjati pred celjsko okrožno sodnijo zaradi sramotenja kat. vere.

Š Vošnjakov večer» se vrši v soboto, dne 9. marca ob 8. uri zvečer v veliki dvorani celjskega Nar. doma. Na vsporedu so: petje, deklamacije, Vošnjakova enodejanka in več drugih zanimivosti.

Š Občinske volitve v Pekrah pri Mariboru se vrše danes. Udeležijo se jih tudi Slovenci ter pri njih gotovo zmagajo.

Š Slovenska šola na Muti je zaradi škrlatice do velike noči zaprta.

Š Iz justične službe. Provizoričnega tajnika primorske finančne prokurature v Trstu, dr. Franca Pupacherja je imenoval justični minister okrajnim sodnikom in predstojnikom okrajnega sodišča v Ormožu.

Š Občinske volitve v celjski okolici so potrjene in se pričakuje vsak čas konstituiranja občinskega sveta.

Š Pretep. V Konjicah so se te dni stegli dimnikarski pomočnik Albert Kanduč, voznik Anton Fink, kočijaž Anton Barč ter pomožni delavec Alojz Lisec. Lisec je Kanduča, Finka in Barča tako obdelal z nožem, da so zadobili težke poškodbe ter so jih morali spraviti v bolnišnico. Lisca so orožniki zaprli.

Š Smrtni padec v pijanosti. Iz Vitanja nam poročajo: V nedeljo zvečer je padel mizarški mojster Anton Ravnjak po stopnicah iz prvega nadstropja na tlakovana tla v gostilni Martina Kužaja. Hotel je namreč v prvem nadstropju ležečega težko bolanega gostilničarjevega sina obiskati, pri tem pa je vsled vinjenosti zgubil ravnotežje in se prevrgel po stopnicah. Nesrečnež si je strl lobanjo in je ob 4. uri zjutraj podlegel svojim bolečinam.

Š Požari. Iz Rogaške Slatine se nam piše: V pondeljek ponoči je nastal požar v hotelu Bauer v Rogaški Slatini. Pogorela je popolnoma jedilna dvorana ter več sob s pohištvo. Prišedši požarni brambi iz Rogaške Slatine se je posrečilo po šurnem napornem gašenju ogenj omejiti. — Iz Migojnic pri Gružah pa nam poročajo: Te dni se je vnelo gospodarsko poslopje posestnika Franca Dreva v Migojnicah. Pogorelo je celo poslopje z vsemi spravljenimi pridelki popolnoma.

Š Zaradi talvine se je imel zagovarjati pred celjsko okrožno sodnijo že večkrat predkaznovani rudar Franc Škorjanc. Ukradel je namreč dne 9. januarja tega leta, kakor smo poročali, iz skladišča na kolodvoru v Celju precejšnjo množino sladkorja, rozin in vrečo kave. Sedel bo 18 mesecev.

Š Požar. Iz Celja se nam poroča: V nedeljo zvečer proti osmi uri je izbruhnil ogenj v Bukovemžlaku na Teharjih, ki je uničil hišo in tri gospodarska poslopja, last posestnika in peka Štefana Krema v Gaberju pri Celju. Živino in nekaj hišnega orodja so mogli rešiti, drugo pa je vse ogenj uničil. Vodja škofjevaške požarne brambe je dobil precejšnje poškodbe, ker je padel na nje del gorečega stropa. Kako je ogenj nastal se ne ve. Škoda znaša

K ZMEŠNJAVAM NA KITAJSKEM.

Evropski del Tientsina.

Š Konkurz je dovolilo celjsko okrožno sodišče nad premoženjem trgovca Vincenca Balona v St. Petru pod Svetimi Gorami.

Š Iz srednješolske službe. Na drž. gimnaziji v Mariboru je razpisano z novim šolskim letom stalno učno mesto učitelja za risanje. Rok do dne 1. aprila 1912.

Š Strojno zadrugo so ustanovili v Mihovcih na ptujskem polju. Ena taka zadruga obstoji že v Cirkovcih pri Pragerskem in prav dobro deluje. Tudi v Mihovcih bo novoustanovljena zadruga za ljudstvo velikega pomena.

Glasba.

Sattnerjev oratorij. Občinstvu priporočamo, da si nabavi in prečita temeljito in poljudno razlago Sattnerjevega oratorija v knjižici, ki jo je za ta oratorijska izvajanja izdala »Glasbena Matica«. Muzikaličnemu občinstvu bo posebno dobrodošlo, da so v ti omenjeni knjižici vse važnejše misli in motivi natisnjeni z notami, tako, da bode imelo večji in popolnejši užitek pri koncertih in da mu delo ostane v živem in trajnem spominu. Nič manj kot 52 važnih muzikalnih misli je v knjižici natisnjenih z notami. — Sedeži: po 6, 5, 4, 3 in 2 K, stojišča po 1K 40 vin., za dijak po 60 vin. se dobivajo v trafiki Uniona, kjer se dobi tudi zgoraj omenjena knjižica.

— **Za prvi oratorijski koncert P. Hugolina Sattnerja »Assumptio«** dne 13. t. m. se dobe vstopnice v parterju le še po 3 K in nekaj na balkonu po 5 K. Drugi sedeži so razprodani. Obiskovalci koncerta z dežele, naj bi si pravočasno preskrbeli vstopnice za drugi, odnosno tretji koncert v dneh 14. in 17. t. mes.

Ljudski oder.

K UPRIZORITVI GRILLPARZERJEVE TRAGEDIJE »LJUBEZNI IN MORJA VALOVI« NA LJUDSKEM ODRU DNE 10. MARCA 1912.

Ko je izšla Grillparzerjeva »Sappho«, je dejal slavni angleški pesnik Byron, ki se je izpodtikal nad težko izrekljivim in zapornim imenom Grillparzerjevem: »To ime si bo treba zapomniti.« In res si ga je bilo treba zapomniti, ker se ga je slišalo povsod izrekati, ker je postalo slavno čez noč. Brez ugovora je Grillparzer največji izmed vseh avstrijsko-nemških dramatikov, katerega brez vseh pomislekov lahko stavimo v isto vrsto z ostalimi nemškimi klasiki. Ne zaostaja za njimi ne glede globotne ideje, ne sile izražanja, ne forme. Dočim odbija marsikoga mramorna ledenost Goethejeva, ali bneča retorika Schillerjeva, diči Grillparzerjeve proizvode čudovita svežost, milina in priskrbenost. Uprav v »Ljubezni in morja valovi« prihajajo te lirčne vrline njegovega dela do take veljave, kakor komaj v kakem drugem njegovem umotvoru.

Onim, katerim vsebina žaloigre ni znana, naj povemo na kratko njeno fabulo. Mlado dekle Hero, čije stric je veliki duhovnik v templju boginje Afrodite v Sestu, se posveti isti boginji v svečenico. Posvečenje se praznuje s slavnostmi in daritvami, h katerim

privre ljudstvo od vseh strani, tudi ono iz Abida. (Med Sestom in Abidom se razprostira morska ožina Hellespont.) Med tujci sta tudi dva prijatelja iz Abida: Leander, tih, nežen, sanjavi mladenič in njegov starejši, živahni, veseli sodrug Navkler. Leander se o priliki daritve zazre v ravnokar posvečeno duhovnico, s katero dobi pozneje priliko govoriti v templjevem gaju. Tamkaj ji razodene svojo ljubezen, katero pa Hero kot svečenica zavrača. A še tisto noč, ko se ravno odpravlja Hero k počitku, se pokaže na stolpu, na katerem ji je odslej naprej nakazano stanovanje, Leander, ki je preplaval morsko ožino, ne boječ se morskih valov in smrtnonevarnih čerij. Pot v temni noči mu je kazala luč, katera je svetila s Herinega stolpa. O tem posetu pa zve tempeljski čuvaj in javi to velikemu duhovniku. Ko je nekoč po trudapolnem dnevu Hero prižgala na večer zopet svetilko, a sama od utrujenosti vsa izmučena zaspala, ugasne duhovnik luč. Drugo jutro najde Hero utopljenega Leandra na bregu, kamor so ga vrgli morskimi valovi. Mrtveca zanese v tempelj, od koder ga veli duhovnik utopljenčevim prijateljem prepeljati v Abid. V trenotku, ko se ima to izvršiti, je Herinih moči konec. Zgrudi se na stopnjicah, ki vodijo v celo*) in umre.

*) Cela je bila sredi svetišča stoječa hišica, pristopna samo svečenikom.

Kakor skoro v vseh klasičnih igrah, tudi tukaj ni mnogo dejanja, in kdor je prijatelj bučnih prizorov, streljanja in razgrajanja, ne pride na svoj račun. Zato pa bo užival, kdor se more poglobiti in oživeti v ta umotvor, kdor more slediti krasnim mislim in divnemu jeziku. Vseskozi sami veliki ljudje so, pa najsi da ljubijo ali sovražijo, greše ali sodijo, se vsele ali trpe — ki nastopajo v igri. Nič vsakdanjega, nič trivijalnega ni na njih. Vsak za-se je svoj človek in pol.

Ne glede na to, da je klasično ne-naobraznemu igralcu samo na sebi težko zamisliti se v igro, kakor je to potrebno, nudijo uloge igralcem toliko težkoč, kakor ne zlepa v kaki drugi drami. Občutena in preiščljena mora biti vsaka beseda in vsaka gesta, da ne govorimo o tem, kake zahteve da stavi na igralca obvladanje vedno menjajočega se tona, modulacije glasu in sto drugih fines. Vrh tega se razvijajo značaji tekom žaloigre same, oziroma se kažejo v novih situacijah izpremenjene. Razposajena, predrzna, uporna Fanta se pokaže v vsej drugi luči, kakor hitro vidi Hero v nesreči.

Hero sama, začetkom žaloigre napol otrok, ponosna in naivna, vsa vneza ta svoj novi poklic, postane resna, odločna in uporna in se razvije v po-

V njej je stal kip malikov. Večkrat jo je od prostora, ljudstvu namenjenega, ločilo veliko zagrinjalo.

polno žensko. In kaki značaji: veliki duhovnik, resen, moder mož, svoj nečakini pravi oče, in vendar nepopustljiv, kjer se gre za dolžnosti. Potem stari, v tempeljski službi osiveli čuvaj, pošten skoz in skoz, izpolnjujoč svoje dolžnosti, ne ozirajoč se ne na desno ne na levo. Kaj naj porečemo o Leandru samem? Tudi še napol otrok, sanjav, kljubujoč, ljubeč, drhteč, in vendar kako lep in velik v svoji čisti ljubezni!

To so uloge, katerim so kos samo največji dramski umetniki, kakor jih premorejo najboljše in največja gledališča. Da se je »Ljudski oder« naravnost rečeno predrznil poseči po tem delu in ga uprizoriti, meji na smelost. Na tem mnenju ne izpremeni ničesar, tudi ne dejstvo, da je igra naštudiral in da jo režira gospod dr. Ivan Robida, čigar temeljitost in umetniške kvalitete sicer priznavamo, ki je pa menda zopet enkrat hotel dokazati Horazov rek: »Nil montalibus ardui est!« S kako srečo, o tem bomo govorili pozneje.

Uprizoritev je mišljena kot nekaka zaključna predstava dramatične šole, s katero naj bi se pokazalo, do katere višine je bilo mogoče spraviti posamezne gojence. Zato so tudi uloge porazdeljene med najboljše moči »Ljudskega odra«. Kako bodo rešili svoje težke naloge, bomo videli prihodno nedeljo. Mi jim želimo prav od srca obilo sreče!

Dr. D.

Če hočeš kaj zanimivega čitati, tedaj pojdi po Doylovih detektivskih povesti **SHERLOCK HOLMESA** ter se naroči na nadaljnje

Kje? Pri tiskarji Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani
ali pa v vseh drugih knjigarnah

KNJIGOTRŽTVO.

* P. Angelik Hribar: postni in velikonočni napevi za mešani zbor so pravkar izšli v zalogi Katoliške Bukvarne v drugem natisu. Te pesmi našega priljubljenega skladatelja so bile že več let popolnoma razprodane. Na vsestranske želje jih je Katoliška Bukvarna zopet izdala, kar je gotovo ustrezno vsem našim cerkvenim zborm, ki bodo brezdvomno v obilnem številu segli po njih, jih marljivo gojili in proizvajali v postnem in velikonočnem času. Partitura stane 2 K, glasovi so pa po 50 vin.

Krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom na znanje. »Katoliška Bukvarna« je založila številčne podobe za ponazorjevanje števil. (Garnitura obsega 20 črnih kock z belimi in 10 belih s črnimi pikami.) Pri prestopu prve desetice je posebno paziti na to, da je učencem popolnoma jasno, koliko je vredna ednica in desetica. To se pa najlažje doseže z omenjenima učiloma.

Zbirka ljudskih iger. 18. in 19. snopič z igrami protialkoholne vsebine: »Dekla božja«, za ženske; »Pijavka«, »Rešitelj«, za moške uloge; krasna ljudska igra za ženske uloge: »Junaške Blejke«; »Skriven zaklad«, »Kmet in avtomat«, za moške uloge. Na ovitku je seznam prejšnjih zvezkov te zbirke, ki obsega bogati zaklad lahko uprizorljivih ljudskih iger. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Golsa

se da odstraniti brez joda s sredstvom, ki je izumil ozdraviljenec, četudi so bila brez vspeha vsa druga sredstva. Zahtevajte takoj proti vpslatvi 20 vin. v znakah naš prospekt

3531 Remični laboratorij Paracelsus Sternberg, Morava.

Izurjena šivilja

se priporoča cenjenim damam 650
Leopoldina Klopčar, Poljanska cesta 6/I.

Gospodična

ki je z dobrim uspehom dovršila trgovski tečaj (na dekl. liceju) želi primerne službe. — Blag. ponudbe pod št. 617. na upravništvo.

„Mars“ Ivánska grenčica

je prvovrstno čistilno sredstvo. Njen okus je grenkoslan, ne neprijeten in se tudi otrokom dopade.

Glavni zastopnik za Kranjsko: Franc Schantel, Ljubljana, Frančiškanska ulica.

Skladišče v I. ljubljanskem javnem skladišču Krisper - Tomažič, društvo z o. j. 3583

Dekle išče službe

k mali družini, najrajši v Ljubljani, pripravno za vsako delo, stara 27 let. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 200. 698

Lepa, prostrana mehlovana mesečna soba s posebnim vhodom se takoj odda. Vila Stara pravda št. 5.

»DIE ZEIT«, zelo razširjen dunajski list, piše v št. 2908, Dunaj, sobota, dne 29. vin. toka 1910, na strani 10 pod naslovom: Narodnogospodarska revija »Časac«. Dalje »NAŠ OTROK!« Casopis za vzgojo in varstvo otrok, Dunaj, V. letnik, št. 2, koncem maja 1907. — Potem: »NARAVNI NAGIN ZDRAVLJENJA!« Glasilo za praktično higijeno na Dunaju decembra 1910. št. 421, 22. letnik pišejo sledeče:

Varčne gospodinje!

Dočim daste za vsa druga otročja redilna sredstva 1 do 3 K, velja »SLADIN« ali dr. pl. Trnkóczy-ja »SLADNI ČAJ« 1 zavojček z 1/2 kg samo 50 vin. Na tisoče otrok ga zavziva z najboljšim uspehom. — Glavne zaloge v Ljubljani lekarna Trnkóczy, zraven rotovža; na Dunaju v lekarnah Trnkóczy: VIII., Josefstädterstrasse 25; III., Radetzkyplatz 4; V., Schönbrunnerstrasse 19; v Gradcu, Sackstrasse 3. Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna tvrdka. — Preizkušeno lekarniško blago. — Drogliške cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon št. 190.

Št. 7801.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat razglasa javno, da je podaljšal rok za vlaganje ponudb glede zakupa hotelskega in gostilničarskega obrtovanja v hotelu „Tivoli“

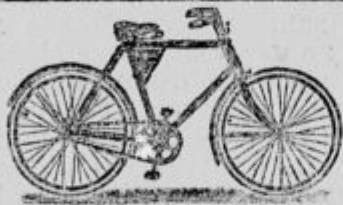
do 20. marca t. l.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. marca 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar, l. r.

Naročajte novi jubilejni
cenik s koledarjem

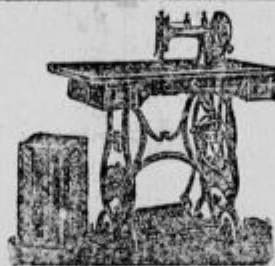
Edino zastopstvo za celo
Kranjsko

„Puch“-koles

druga vrste kolo ... K 90.—
finejša ... 110.—
svetiljka ... 5.—
prosti tek ... 20.—

Vse kolesarske potrebščine po
najnižjih cenah.

Hov cenik in lepi plakati
gratis po pošti.

Najboljši

šivalni stroji
Pouk v vozenju
brezplačno.

Koristni lepi kroji za obleke pri
naročilu šivalnega stroja gratis.
Cenik po pošti zaslonj.

Največja in najbogatejša
tovarniška zaloga
precizijskih ur
zlatuine srebrnine
briljantov.

Lastna tovarna ur v Svici.
Konkurenčne ure
K 3.50, K 4.—, K 5.—.

Fr. Čuden, Ljubljana

urar, trgovec in posestnik; delničar družbe Union-Horlogère.

Krompir

jedilni, najboljše kakovosti, brezhiben, zdrav ter izbran, kakor tudi
semenski krompir
oddaja vedno v vsaki množini od
200 kg dalje po nizkih cenah tvrdka
Iv. A. Hartmanna nasl. Avg. Tomažič
v Ljubljani. 447

Dober prodajalec

za mokarsko obrt, v lepem
kraju na deželi, se išče. Pred-
nost imajo zakonski brez
otrok. Stanovanje prosto, dru-
gi pogoji po dogovoru. —
Naslov pove uprava lista. 719

Sprejme se učenec

iz poštene hiše pod jako ugodnimi po-
goji za pekarsko obrt pri Ivanu Švi-
geljnu posestniku v Borovnici. 712

Valilnica

238

K 45 vali bolje kot vsaka kokoš. Zastoj
na poskušajo. G. MÜCKE, Pottendorf, št. 40 pri Dunaju.

Lepa prilika za trgovce s prešiči!

Imam prazen hlev

v katerem se prodajajo prešiči. Hlev
je na prometnem kraju, kjer se proda
skozi vsako leto mnogo prešičev. Na-
tančneje se izve pri lastniku hleva
Rebolj Francu, trgovcu, Krka pri Za-
tičini, Dolenjsko. 713

Imam na prodaj 675

100 hl dobrega rdečega in belega

VINA

iz lasnih vinogradov.

Vinu pove ceno viničar pri g. Zarnik
v Sromljah pri Brežicah, Štajersko.

Odda se takoj

prodajalna

poleg živinskega sejmišča in
mestne klavnice, spojena
eventuel. z gostilniško obrtjo
in žganjetočem. Naslov pove
upravništvo „Slovenca“. 709

Kavarna „Central“

Danes in vsak dan

KONCERT

dunajskega damskega elitnega
orkestra.

Kavarna vso noč odprta.
Z velespoštovanjem

Stefan Miholič,
kavarnar.

577

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po
4 1/4 %

brez vsakega odnosa. Obresti se pri-
pisujejo glavnici polletno. Vloge v
tekočem, giro-računu in na blagajni-
ške liste po najugodnejših pogojih.

Daje komunalna posojila
občinam, okrajnim in šolskim od-
borom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila
v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih
zavodov in daje lombardna
posojila. Prodaja lastne pu-
pilarno-varne komunalne za-
dolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod,
ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke usak
delavnik od pol 9. ure do-
poldne do 1. ure popoldne.